

**Tenkes Borvidékfejlesztő és Szolgáltató Nonprofit Kft.**  
**7800 Siklós, Felszabadulás u. 80.**

**A szőlő aranszínű sárgaság betegség elleni védekezés lehetőségei**

A szőlő aranszínű sárgaság fitoplazma betegsége (Flavescence dorée) ellen jelen pillanatban közvetlen, agrotechnikai, biológiai vagy növényvédő szeres védekezési módszer nincsen, a kórokozóval megfertőzött növények nem gyógyíthatóak, azokat haladéktalanul meg kell semmisíteni, mivel az zárlati betegség.

**Jelenleg védekezni a betegséget szivásával terjesztő állati károsító (vektor), az amerikai szőlőkabóca ellen lehet. A betegség ellen jelenleg csak a kabócák elleni védekezés jelent megoldást. A védekezést a szőlőben több alkalommal kell elvégezni.**

Maga a betegséget terjesztő amerikai szőlőkabóca 1932 került be Európába, tojás alakban érkezett szőlő szaporítóanyaggal az USA-ból. Elsőként Franciaországban jelent meg, azóta Európa számos országában, így 2006-ban Magyarországon is megtelepedett.

*1. A károsító okozta tünetek*

Az amerikai szőlőkabóca táplálkozása során belemélyeszi szívó szájszervét az edénnyaláb rendszerbe, különösen az erekbe. A rovarkártevő táplálkozása után maradó lyukak eredményezik a szövet elhalását: az erek kiszáradnak, a levéllemezek be barnulnak. Emiatt gyakran alakul ki háromszögletű, "papsapka" alakú levélszáradás, amely a kabóca kártétel egyik tipikus tünete. A kiterjedt fertőzés olykor már augusztusban korai levélhulláshoz vezethet. A kabóca a szőlő levél fonákán szívogat, ezáltal a levélerek barnulnak, a levéllemezen sárgás ill. vöröses, erek által határolt szögletes foltok keletkeznek, melyek később nekrotizálódnak. A tünet leggyakrabban a levél szélén jelentkezik.

*2. Az amerikai szőlőkabóca életmódja*

Az amerikai szőlőkabóca egynemzedékes faj, tojás alakban, a kétéves fiatal karokban telet át, ahová a nőtények a tojásokat a foszló kéreg alá helyezik el. A lárvák kelése időjárástól függően elhúzódó, május közepétől egészen július első dekádjáig tarthat. A lárvák és a nimfák főleg a hajtások alsó leveleinek fonákán tartózkodnak. Az imágók július elejétől-közepétől jelennek meg - először a hímek, később a nőtények -, és egészen szeptember végéig, október elejéig jelen vannak. A rajzás csúcs időjárástól függően július vége-augusztus közepe közötti időszakra esik.

*3. Az amerikai szőlőkabóca fizikai leírása*

A kifejlett kabóca hímje 4,5-5,2 mm, míg a nőténye 5,2-6,0 mm hosszú. A fejtető enyhén csúcsos, elülső élén fekete csík fut végig. A fejtető, az előhát és a pajzs világosbarna-

narancssárga alapszínezetű, markáns mintázattal. A hasi oldal világos, fehéres színű. A fejtetőn egy, az előháton kettő barnás-narancsos színű harántsáv, a pajzocskán pedig három hasonló színű folt látható. Az elülső szárny okker-barnás alapszínű, melyben fehéres és fekete foltok vannak. A szárnyerezet sötétbarna, olykor fekete színű.

Az amerikai szőlőkabóca is öt lárvastádiummal rendelkezik. Az első stádiumú lárva hossza 1,5-1,8 mm, a fej megnyúlt, a csápok viszonylag hosszúak. A test fehéres színű, az utolsó potrohszelvényen mindkét oldalon egy-egy fekete, rombusz alakú folt található. A 2., 3. és a 4. stádiumú lárva igen hasonlít az elsőhöz, elsősorban méretben különböznek egymástól.

Az ötödik stádiumú lárva 4,3-5,2 mm hosszúak. A fej megnyúlt, és gyakran már okkersárgás foltok láthatók rajta.



Imágó



Első lárvastádium (L1)



Második lárvastádium (L2)



Harmadik lárvastádium (L3)



Negyedik lárvastádium (L4)



Ötödik lárvastádium (L5)

#### 4. A kártevő terjedésének megfigyelése, begyűjtése

A kártevő terjedése sárgalapos módszerrel jól nyomon követhető. A kiválasztott ültetvényekben 10 db., mindkét oldalán nemszáradó ragacsos sárga színecsapdát (2 lap a nem ragacsos felével összetűzve) kell a lombszintben arányosan elosztva elhelyezni vagy ahol

lehetséges átlósan (hogymintél nagyobb területet takarjon), lehetőleg a tavalyi fertőzött táblák szomszédságában. A csapdák ellenőrzését és cseréjét 10-14 naponként kell megtenni, időjárástól függően május végétől szeptember végéig.

## *5. A kártevő elleni védekezési lehetőségek*

### 5.1. Nyugalmi időszakban végzett védekezés

Az amerikai szőlőkabóca áttelelő tojások gyérítésére használhatunk olajos szereket, a metszést követően, rügyfakadáskor. A kabóccával fertőzött szőlőültetvényekben pedig a téli metszés során eltávolított vesszőket távolítsuk el az ültetvényből.

A különféle olaj hatóanyagot - paraffinolaj, ásványolaj, napraforgó olaj - is tartalmazó készítményeket bő permetlé mennyiséggel, teljes borítottságot biztosítva kell kijutatni metszést és metszési felületek faseb kezelését követően a szőlőtőkékre és gyümölcsfákra.

### 5.2. Vegetációs időszakban végzett kezelések

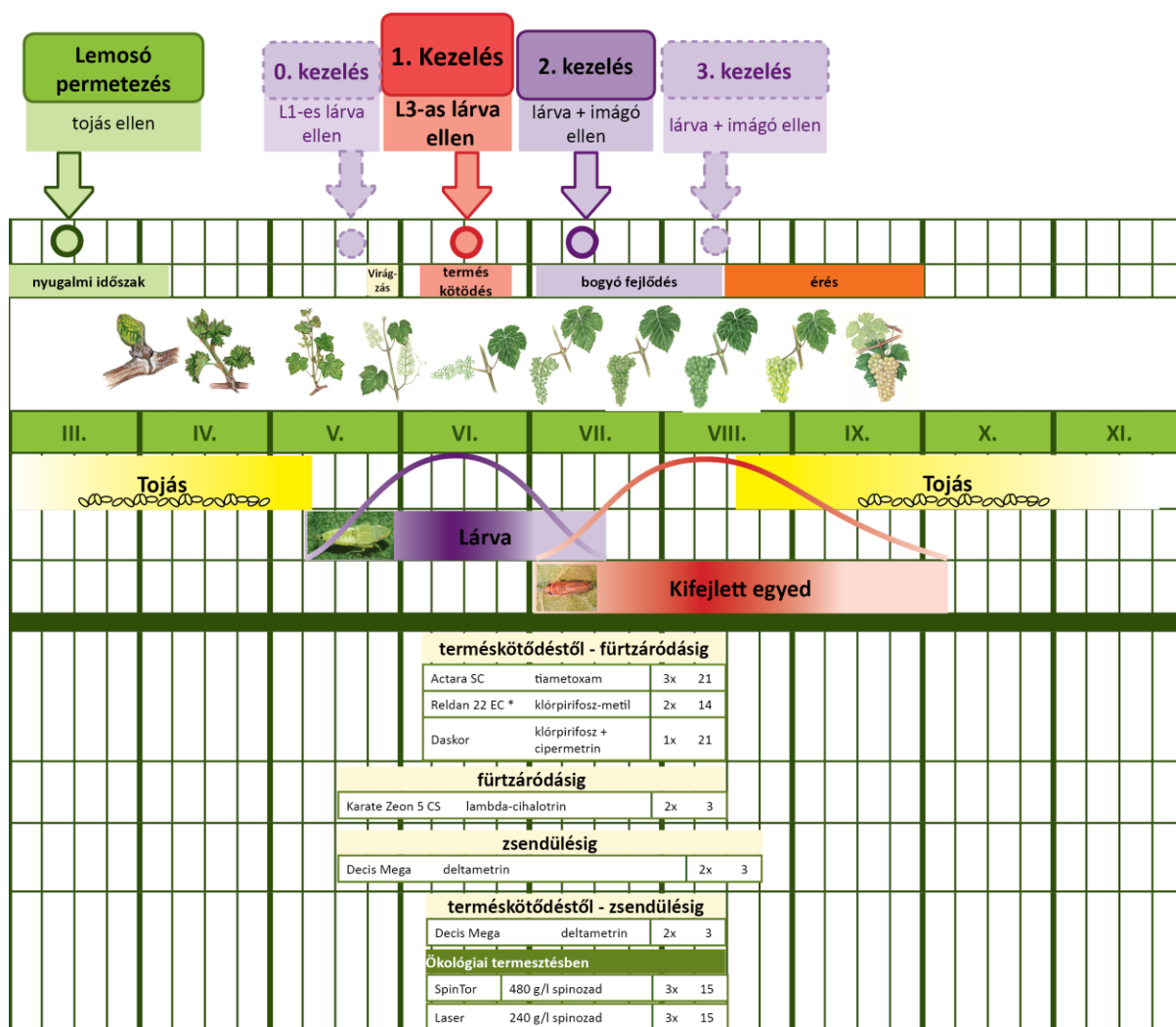
A tojásból kikelt, fiatal lárvák ellen kell végezni egy permetezést júniusban közvetlenül a virágzást követően. Száraz, meleg időben a kabócák jelentősebb felszaporodása esetén a kezelés 10 nappal később megismételhető. Azokban az ültetvényekben, amelyben az előző évben nagy volt a szőlőkabóca egyedszáma, ott az első védekezést már virágzás előtt, időjárástól függően május 20-31. között szükséges elvégezni a kabóca lárvák ellen. Ilyen ültetvényben virágzás után, időjárástól függően június 5-15. között egy második permetezés is szükségessé válhat, illetve jelentősebb felszaporodás esetén ez a kezelés 10 nappal később megismételhető.

Az alkalmazható szerek: Actara SC (II.), Bulldock 25 EC (II.), Daskor (I.), Decis (III.), Decis Mega (II.), Fendona 10 EC (II./III.), Kaiso EG (II.), Karate Zeon 5 CS(Full 5 CS) (III.), Laser (II.), Luzindo (II.), Movento (I.), Nurell D 50/500 EC (I.), Pynex 25 CS (I.), Reldan 22 EC (I.), Spin Tor (II./III.), Vegarep EC (III.). Szükséghelyzeti engedélyt kapott a Piretro Natura készítmény is.

A zárójelben lévő számok (I., II., III.) a forgalmazási kategóriát jelölik.

**Az ökológiai szőlőtermesztésben a Laser, Spin Tor, Piretro Natura, Vegarep EC használható.**

A célzott növényvédelmi beavatkozások hatékony időzítését az alábbi ábra mutatja.



Nagyon fontos a szőlőterület és környezetének rendezett, gyommentes karbantartása, mivel a károsító a szőlőn kívül gyomnövényeken is, pl. az iszalagon is képes fennmaradni.

A szőlőültetvényeken megvalósuló növény-egészségügyi védekezés támogatásáról szóló 9/2016. (II. 15.) FM rendelet értelmében a szőlőtermelő szőlőültetvényen kijuttatott növényvédő szer vételárához vissza nem térítendő támogatás igény bevitelére jogosult, amennyiben erre vonatkozó támogatási igényt, illetve kifizetési igényt nyújt be a meghatározottak szerint a Magyar Államkincstár részére (lásd: A Magyar Államkincstár 10/2018. (II.22.) számú közleménye).

A jogszabály értelmében a szőlő szaporítóanyag előállító területeken (törzsültetvények, faiskolák) kötelező a kabócák elleni védekezés.

Siklós, 2018. május 22.

A NÉBIH anyagai alapján összeállította:

Szarka Tibor György  
növényorvos